

[Aksel Pedersen]

Forespørgsel af Bernhard Baunsgaard (RV), Tove Jørgensen (DKP), Mølgaard (DR), Ebba Strange (SF) og Wilhjelm (VS).

(Forespørgsel nr. III. Anmeldt 12/10 77).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov for Færøerne om offentlig forsorg. (Ændring af regler om enkepension og hjemmehjælp).

(Lovforslag nr. L 4. Fremsat 6/10 77).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Johan Nielsen (S):

I kirken er det sådan, at hvis præsten synes, der ikke er tilstrækkelig mange til stede, så kan han spørge, om man vil have gudstjeneste eller han skal aflyse. Og der går en historie om en præst, der kom i kirke en dag, hvor der kun var ét medlem til stede, og det var husmand Jensen. Præsten gik ned og spurgte, om de ikke skulle aflyse gudstjenesten. Jensen sagde nej, nu var han kommet i kirke, og så ville han have gudstjenesten. Præsten tænkte, at så skulle den få hele armen, og han holdt en lang prædiken. Da han var færdig med gudstjenesten, gik han hen til husmand Jensen og spurgte ham, om han nu var tilfreds. Husmand Jensen sagde: Jeg sagde til Dem før, at selv om jeg kun havde én ko, så fodrede jeg den om søndagen, men jeg giver den ikke alt det hø, jeg har.

Nu spørger jeg ikke her, om vi skal blive her eller ikke, for det er vi nødt til, men man skal blive fritaget for at høre alt det, jeg har.

Dette lovforslag om offentlig forsorg på Færøerne drejer sig først om en ordning, hvorefter hjemmehjælpere kan sendes lejlighedsvis til afløsning af personer, som i hjemmet passer et barn eller en voksen med fysisk eller psykisk lidelse, og det er noget, som man vil hilse med tilfredshed på Færøerne.

Dernæst skal en enke, som har et barn under 18 år, uanset hvilken alder hun har, kunne få enkepension. Sådan er det ikke efter den gældende lov. Da er det, ligesom det har været her, sådan, at en enke, som er blevet enke, efter at hun er fyldt 45 år, kan få enkepension efter det 55. år.

Man har begrundet denne ændring med, at man mener, det er vigtigt, at mødre bliver i hjemmet og passer børnene. Det kan være, at der er nogle, der rejser børster over sådan en begrundelse, men sådan er nu den færøske indstilling; man mener, at hjemmet er særdeles vigtigt. En anden begrundelse kunne være de store afstande mellem de mindste bygder og købstæderne, hvor man kan få arbejde. Kommunikationen er ikke så god, og det kan gøre det vanskeligt at tage noget arbejde.

I hvert tilfælde vil man fra færøsk side være meget glad for en hurtig behandling, og det kommer ikke til at koste noget, da man fra færøsk side er rede til at betale det, som skal betales.

Jeg tilsiger socialdemokratiets velvilje og håber meget på, at vi kan få behandlet lovforslaget, uden at det kommer i udvalg.

Jørgen Junior (FP):

Det sidste ønske fra hr. Johan Nielsen kan vi godt fra vores side tiltræde. Vi finder det ikke nødvendigt, at lovforslaget går i socialudvalget.

Hvad angår lovforslag nr. L 3 om folkepension på Færøerne, kan vi gå ind for den forøgede ankemulighed, som jo stiller de færøske borgere på linje med andre danske borgere, og vi kan også gå ind for konsekvensændringerne.

Formanden:

Det er kun lovforslag nr. L 4, der er til behandling nu.

Jørgen Junior (FP):

Undskyld, jeg troede, at lovforslag nr. L 3 og L 4 blev behandlet sammen. Så må jeg meget beklage, men nu behøver jeg ikke ved lovforslag nr. L 3 konstatere, at vi går ind for det.

Med hensyn til lovforslag nr. L 4 kan vi, hvad angår den del, der drejer sig om hjemmehjælpen, gå ind for konsekvenserne. Det

[Jørgen Junior]

interessanteste er sådan set dette med enkepensionen, og da har jeg et par indsigelser. Jeg synes vel egentlig nok, at hvis færingerne skal have særlige regler, skal de også selv betale for dem, således som de gør med hensyn til de ekstra satsler.

Så er der også et enkelt spørgsmål, for der er jo ligesom noget nyt i dette princip, at alle enker pludselig skal have denne enkepension. Jeg går ud fra – det vil jeg godt bede ministeren om at bekræfte – at når enkens barn bliver over 18 år, skal den pågældende enke fortsat have enkepension. Med andre ord, en enke, der har et barn på 17 år, skal efter min opfattelse have denne pension hele vejen igennem. Derimod kommer enken, som er så uheldig at have et barn på 18¼ år, ikke ind under denne ordning. Det kan måske synes en lille smule urimeligt.

Så må man vel også konstatere, at en stakels barnløs enke meget hurtigt og omgående må se at lade sig besvangre, således at hun kan komme ind under denne ordning, for det er vel ikke nødvendigvis således, at det skal være vedkommende, som hun er enke efter, der skal være far til hendes barn. Disse ting gør, at hele princippet måske kan virke en lille smule skævt over for en del grupper.

Jeg vil indrømme, at jeg er meget, meget enig i den målsætning, der ligger i forslaget, at samfundet hellere må betale for, at en kvinde skal passe sit barn derhjemme, end at den pågældende kvinde nødvendigvis skal genere sine børn og samfundet ved at sende barnet i en daginstitution. Vi er ikke helt enige i, at det er den danske stat og ikke det færøske samfund, der betaler det, men som helhed må vi vel nok sige, når vi ser på hele forslaget, at vi ikke skal lægge særlige hindringer i vejen for det. Det kan vi jo heller ikke gøre, men vi synes nok, at principperne bør stilles lidt klarere op, end tilfældet måske er.

Ellefsen (V):

Det fremgår af bemærkningerne, at lovforslaget skyldes, at samfunds- og familiemønsteret er et andet på Færøerne end i Danmark. Hvor stor forskel der egentlig er i familiemønsteret kan vel diskuteres, men der er ingen tvivl om, at der er meget væsentlig forskel i samfundsmønsteret i vore to samfund. I de fleste bygder på Færøerne findes der

praktisk talt ikke fast beskæftigelse for kvinder. I Danmark er det heldigvis således, at en ung eller yngre enke har mulighed for at gøre brug af sin uddannelse, at genoptage sin tidligere beskæftigelse eller på anden måde at få fast arbejde.

Disse muligheder forefindes praktisk taget ikke ude i de færøske bygder. Den beskæftigelse, der kan blive tale om, drejer sig om stærkt sæsonpræget timelønnet arbejde. Efter de gældende regler vil en ekstra indsats i form af timelønnet arbejde i sæsonen gå stærkt ud over pensionen og vil i nogle tilfælde stille vedkommende enke endnu værre, end hvis hun overhovedet ikke havde forsøgt denne ekstra indsats. Ganske vist er der ikke ved dette forslag rettet op på selve princippet, men lovforslaget vil være en hjælp, og en vedtagelse vil stille de omtalte enker væsentlig bedre end nu.

Jeg kan tilføje, at vi på Færøerne er enige om at forhøje den indtægtsgrænse, der er bestemmende for, hvorvidt der sker nedsættelse i enkepensionen. Dette har man hermed valgt ikke at tage med i denne omgang, og jeg håber og går ud fra, at dette spørgsmål vil fremkomme om ikke alt for længe. Jeg kan for venstre tilslutte mig forslaget.

Karen Thurøe Hansen (KF):

Jeg har heller ikke mange bemærkninger at gøre til dette lovforslag. De tidligere ordførere har nævnt samfundsmønsteret, som vi finder er væsensforskelligt fra det, vi har her nede i Danmark. Vi kan fra det konservative folkepartis side tilslutte os lovforslaget, som jo også er vedtaget af lagtinget, og jeg håber, det får en hurtig gang igennem udvalget.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Vi mener, at der i lovforslaget er rimelige krav om ændringer, som er absolut nødvendige på grund af de specielle forhold, som før har været nævnt, og så kan det kun være vor opgave her fra talerstolen at tilslutte os.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Jeg skal på kristeligt folkepartis vegne anbefale lovforslaget. Vi har det princip, at når en lov er vedtaget på Færøerne og Grønland, vil vi i langt de fleste tilfælde gå ind for den, fordi vi mener, der kan være andre forhold, der gør sig gældende, men jeg kan også godt

[Inger Stilling Pedersen]

sige her, at her gør vi det med en særlig glæde, fordi vi mener, at det må være rigtigt, at man, selv om man er alene, får lejlighed til at være sammen med sit barn, og de færreste forhold gør i hvert fald, at det er absolut nødvendigt. Ligeledes, hvis man har påtaget sig at passe nogen, der er meget besværlig at passe, ved vi alle sammen, at det kan være rart med afløsning en gang imellem. Et godt forslag. Vi kræver ikke udvalgsbehandling og håber, forslaget bliver hurtigt vedtaget.

Socialministeren (Eva Gredal):

Jeg vil gerne takke for den enstemmige tilslutning, lovforslaget har fået, men jeg vil godt lige understrege, at begrundelsen for at gennemføre dette forslag er de specielle færøske samfundsforhold. Vi har småbygder på Færøerne, og der er manglende beskæftigelsesmuligheder.

Må jeg sige til hr. Jørgen Junior, at med hensyn til 18 års grænsen er det jo sådan, at enker med børn over 18 år og barnløse enker skal have hjælp efter de almindelige hjælpebestemmelser i loven eller også enkepension efter dispensationsbestemmelser.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Ønskes der udvalgsbehandling? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, går forslaget direkte til anden behandling.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov for Færøerne om folkepension.

(Lovforslag nr. L 3. Fremsat 5/10 77).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Johan Nielsen (S):

Dette er også et meget lille lovforslag. Det drejer sig faktisk kun om, at man har udvidet klageretten, så man kan klage for socialstyrelsen i stedet for som før, hvor Færøernes ulykkesforsikringsråd og landsstyret var den højeste instans.

Jeg blev ringet op i går af en journalist, som spurgte mig, hvordan i alverden jeg kunne gå med til sådan noget, og jeg sagde til ham, at jeg synes, det var meget fornuftigt, at vi fik dette lovforslag igennem. Det var måske godt, at det var folk, der havde tinge lidt på afstand, der skulle tage afgørelsen.

Jeg skal også for socialdemokratiet anbefale dette forslag meget varmt og udtrykke ønsket om, at også det kan komme igennem uden udvalgsbehandling.

Ellefsen (V):

Jeg er enig i det, som hr. Johan Nielsen fremførte. Jeg kan for så vidt godt forstå, at der er en journalist, der spørger hr. Johan Nielsen, hvordan i alverden han kan gå med til dette. Jeg kan lige så godt forstå, at ingen journalist undrer sig over, at jeg godt kan gå med til det.

Som hr. Johan Nielsen så rigtigt sagde, drejer det sig ene og alene om at indføre en ankeinstans, og det kan jeg for venstre tilslutte mig.

Karen Thurøe Hansen (KF):

Det konservative folkeparti kan tilslutte sig denne lovgivning, og vi har ikke noget ønske om udvalgsbehandling.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

I dette lovforslag ligger der ønsket om en udvidet klageadgang. Centrum-demokraterne kan tilslutte sig og ønsker heller ikke lovforslaget videre til udvalgsbehandling.

Janne Normann (RV):

På grund af manglende rutine i det politiske håndværk fik jeg ikke yret min velvilje over for det foregående lovforslag, men jeg skal med glæde gøre det over for dette. Det radikale venstre anbefaler forslaget.

Jørgen Junior (FP):

Tilslutning uden ønske om udvalgsbehandling.